

STRÍÐIÐ UM HÖVUÐSSTAÐIN Í BRENNIDEPLINUM

TØLINI UNDIRSTRIKA STAÐFESTINGINA HJÁ ÓLA BRECKMANN AV, AT HAVNIN ER GLOPPIN FÓLKAFLOKKINUM AV HONDUM, OG AT TAÐ IKKI ER HEILT VIÐ SÍÐUNA AV AT ROKNA VIÐ, AT FLOKKURIN KANN VERÐA MILLUM TEIR STØRSTU, UM TAÐ AFTUR EYDNAST AT VINNA HAVNINA. MEN TØLINI SIGA EISINI, AT TAÐ VERÐUR TORFØRT

VAL

Jóannes Hansen
joannes@sosialurin.fo

Áheitanin hjá Óla Breckmann á tingmanning Fólkaflaksins um at velja Anniku Olsen til formann nú beinanvegin hevur vakt miklan ans. Í Degi og viku mánakvøldið gjørdi Óli sjálvur stóðuna upp.

Hann segði, at um Fólkaflokkurin stendur seg væl í Havnini, so er møguleiki fyri, at flokkurin verður størstur ella næststørstur á lögtingsvalinum um tvær vikur. Um Fólkaflokkurin stendur seg illa í høvuðsstaðnum, so verður valið væl lakari.

Útspælið hjá Óla eftir soltna fólkatingsvalið er grundað á søguligu tøluni í høvuðsstaðnum. Á fólkatingsvalinum lá Fólkaflokkurin til at vinna annan mannin, tá ið bara úrslitið úr høllini á Hálsi restaði. Myndaliga tala tapti Fólkaflokkurin sessin til Javnaðarflokkin upp á konditionina. Hann orkaði ikki at halda tær um Havnina, og tí tapti hann.

Tá ið tað snýr seg um val og valtøl og taktiska telving í sambandi við uppstilling og val er Óli Breckmann ikki hvør sum helst. Í fjóruti ár – tað er eins leingi sum Dávid var kongur í Ísrael og Móses var leiðari hjá Ísraels fólki, fyri at sammeta við tey, sum Óli heldur so nógv av – hevur Óli havt avgerandi leiklut í Fólkaflokkinum. Gamaní hevur hann ikki verið floksformaður og landsstýrismaður, men hann hevur havt ein fingur við í tí mesta, og hann hevur meiri enn nakar annar syrgt fyri, at tað skuldi bera til at styrkja um um-

boðanina í teimum økjum, har flokkurin ikki var so sterkur.

Í januar 1975 skipaði Atli Dam samgongu millum Javnaðarflokkin, Fólkaflokkin og Tjóðveldisflokkin. Eftir valið í 1978 helt sama samgongu fram. Tá var tað soleiðis, at bæði lögmaður og landsstýrisfólkini vórðu vald av lögtinginum. Tá ið samgonguskjalið var greitt eftir valið í 1978, skeyt Atli Dam upp – eftir tilmæli frá leiðsluni í Fólkaflokkinum – at D. P. Danielsen og Demmus Hentze vórðu afturvaldir sum landsstýrismenn fyri Fólkaflokkin.

Hetta líkaði ikki Óla Breckmann. Hann tók orðið í tinginum og vísti á tað óhepna í, at summi øki – í hesum førinum Suðurstreymoy – vóru yvirumboðað, meðan onnur øki lógu ber. Við framtíðar møguleikanum í huga vildi stavnamaðurin, sum hann tá ofta varð nevndur, hava ein suðuroying í landsstýrið í staðin fyri umboðið úr Suðurstreymoy. Ta ferðina tapti Óli, men viðhvørt loysir tað seg at tapa!

Mánadagin kom fram, at Óli aftur ger vart við seg alment við tí fyri eyga at styrkja um undirtøkuna. Nú snýr tað seg ikki um Suðuroy, har tað er eydnast Fólkaflokkinum at styrkja um umboðanina. Páll Vang var – við fagnaði av Óla Breckmann - landsstýrismaður 1981-84, men tað eydnaðist honum ikki at vinna tingsess. Síðani varð roynt við Jacob Olsen, pápa nýggja formansevnið hjá Óla, og síðani við Jacob Vestergaard, sum rættuliga hevur fótað sær.

Feitu og soltnu árin

Tá ið Óli Breckmann og Jógvan Sundstein vóru upp á tað besta, var Fólkaflokkurin størstur í høvuðsstað-

num. Fólkatingsvalið vísti, at undirtøkan nú bara er ein brotpartur av tí, sum hon var feitu árin.

Í 1978 varð vallógin broytt, og tá hækkaði talið á valdømisvaldum tingmonnum í Suðurstreymi úr fyra og upp í átta. Undirtøkan hjá Fólkaflokkinum í høllini á Hálsi vaks stóðugt tey næstu valini: 20,8 í 1978, 21,8 í 1980, 25,4 í 1984, og hon toppaði í 1988 við 29,3 prosentum. Hetta sást aftur í, at Fólkaflokkurin í Suðurstreymi vann trý umboð á valunum í 1984, 1988 og í 1990.

Á lögtingsvalinum fyri fyra árum síðani var undirtøkan í Havn 16,6 prosent ella bara ein stór helvt av tí, sum hon var í 1988. Tølini siga, at tað er runnið úr kassanum hjá Fólkaflokkinum og fyrst og fremst yvir í Tjóðveldisflokkin, sum fyri fyra árum síðani hevði besta valið í Havn yvirhøvdur. Tá settu 29,6 prosent av teimum, sum vóru á vali í høllini á Hálsi, kross fyri Tjóðveldinum ella umleið eins nógv, sum í 1988 atkvøddu fyri Fólkaflokkinum.

Úrslitið fyri fyra árum síðani bar við sær, at fimm tjóðveldisumboð úr høvuðsstaðnum vórðu vald á fyrsta valinum, tá alt landið var eitt valdømi, og at tvey fólkaflaksumboð vórðu vald: Annika Olsen, sum nú bjóðar seg fram sum formansvalevni og Poul Michelsen, sum nú bjóðar seg fram sum formaður í nýggjum flokki.

Veruleikin hjá Óla

Tá ið Óli Breckmann eftir fólkatingsvalið hevur repiterað søguligu valtøluni og samanhlidið tey við úrslitið av fólkatingsvalinum, so hevur hann sæð skriftina á veggnum:

Kaj Leo Johannesen er populerur,

ikki minst í høvuðsstaðnum, hóast hann á síðsta vali var einsamallur sambandsmaður, sum varð valdur á ting í gamla Suðurstreymoyar valdømi (saman við Magna Laksáfoss sum býr í Streymnesi), og tað er tískil góður møguleiki fyri, at Sambandsflokkurin kann fáa meiri enn tey 18,9 prosentini, hann fekk í Havnini fyri fyra árum síðani.

Aksel Johannesen tykist hava fingið vind í seglini, og konstellatióin av at búgva í Hoyvík og hava sterkar røtur til Klaksvíkar tykist góð. Hetta saman við tí veruleika, at Sjúrður er góður í valstríðnum kann, hóast Sjúrður ikki er uppstillaður, bera við sær, at Javnaðarflokkurin í høvuðsstaðnum verður lyftur longri upp enn tey 18,1 prosentini, sum hann fekk fyri fyra árum síðani.

Høgni Hoydal hevur, síðani hann trein politiska pallin í 1998, havt framúr gott tak á høvuðsstaðnum. Fólkatingsvalið var fráboðan um, at heldur ikki Høgni megna stóðugt at halda sær á aldukambinum, og um hetta sama fer at vísa seg á lögtingsvalinum, so ræður um at vera klárur og at vera við til at lofta tí, sum kanska fer at reka frá Tjóðveldinum í høvuðsstaðnum, nú fullveldisprojektið er farið í skuggan, og nýtt útspæl – eitt nú at økja fólkatálið til 55 túsund í 2020 – skal bera Tjóðveldi fram.

Miðflokkurin fekk fyri fyra árum síðani lutfalsliga fleiri atkvøður á Hálsi enn nakrantíð áður, og Kári á Rógvi og Sjálvstýrisflokkurin høvdu kanónundirtøku sammett við undanfarnu tvey valini. Undirtøkan hjá Sjálvstýrisflokkinum á Hálsi fór úr 4,3 og upp í 8,1 prosent. Fólkatingsvalið